

Tavshedspligt og underretningspligt

Som frivillig i Mødrehjælpen har man tavshedspligt. Det betyder, at du som frivillig ikke må videregive oplysninger om de familier, der benytter Mødrehjælpens aktiviteter og indsatser - hverken til kommunalt ansatte eller andre aktører - men heller ikke til private som for eksempel sin familie og venner. Man må heller ikke modtage og benytte personlige oplysninger om familierne uden deres samtykke.

Det fremgår nemlig af straffelovens § 264 d, at personer ikke må krænke privatlivets fred, hvilket gælder alle borgere, dvs. også frivillige. Det betyder helt konkret, at I ikke uberettiget må videregive billeder og private oplysninger om andre menneskers private forhold uden samtykke. Det kan f.eks. være oplysninger om familieforhold, privatøkonomi, sygdomme og sociale problemer.

Meddelelseshæleri

Ansatte i kommunerne har også tavshedspligt, og reglerne betyder blandt andet, at hvis I samarbejder med kommunerne fx sundhedsplejerskerne om hvilke familier, som af jer får uddelt en julekurv eller lignende, skal I være opmærksomme på, at kommunerne ikke må udlevere oplysninger om borgere uden borgerens samtykke. Herunder gælder også, at en kommunalt ansat ikke må udlevere en navneliste på personer, som I efterfølgende kan kontakte.

Efter straffeloven § 152 d fastslås det, at man ikke må begå såkaldt "meddelelseshæleri", hvilket betyder, at man ikke må benytte eller videregive oplysninger om personers private forhold, som er fremkommet ved at en offentligt ansat har brudt sin tavshedspligt.

Reglerne betyder dermed, at kommunale medarbejdere og frivillige ikke frit kan udveksle oplysninger om borgerne med hinanden. De kommunale medarbejdere skal altid have borgerens samtykke til at måtte fortælle om dem til andre myndigheder eller private virksomheder (som fx Mødrehjælpen), og de frivillige må ikke videregive oplysninger om familierne til kommunen.

Kommunale medarbejdere er repræsentanter for sociale myndigheder, der er ansvarlige for fordelingen af sociale midler og for represalier og indsatser over for borgere.

Forbud mod videregivelse af oplysninger og billeder

Som frivillig er man udover forbuddet mod meddelelseshæleri endvidere omfattet af forbuddet omkring videregivelse af oplysninger og billeder.

En "uskyldig" oplysning om en kontanthjælpsmodtagers udenlandsferie, en enlig forsørgers kærlighedsliv eller en udsat forældres udfordringer med opdragelse af børnene kan få vidtrækkende konsekvenser. Så overvej til hvem, der siges hvad til og få så vidt muligt borgerens samtykke til at gå videre med oplysninger, hvis det er nødvendigt. Forbuddet mod videregivelse af oplysninger gælder også hvorvidt man får hjælp i Mødrehjælpen.

Hvis I, i forbindelse med lokalforeningens aktiviteter fx uddeling af julekurve eller en udflugt, er i kontakt med pressen, skal I også være opmærksomme på ikke at nævne forælders navn eller bruge forælders billede uden brugerens samtykke. Hvis I videregiver oplysninger om forælderen, så skal skriftligt samtykke være indhentet inden kontakten med pressen.

Uddeling - ikke tildeling

Endvidere skal det tages med i betragtning, at når I som lokalforening uddeler fx julekurve eller Den Rullende Kagemand, skal man som familie selv aktivt søge hjælpen. I må altså ikke kontakte bestemte familier for at tilbyde dem hjælpen.

Afværgepligt

Der er enkelte tilfælde, hvor tavshedspligten træder ud af kraft – herunder afværgepligten og underretningspligten.

Straffelovens § 141 fortæller, at det er strafbart ikke at gøre, hvad der står i ens magt for at forebygge eller afværge en forbrydelse, der indebærer fare for menneskers liv eller velfærd, som man har kendskab til.

Dvs. at alle borgere har »afværgepligt«. Denne pligt kan f.eks. være til stede hvis du bliver oplyst om, at en forælder f.eks. vil tage sit eget liv nu eller vil påføre et barn/en ung alvorlig skade/tage dets liv – **og i**

sådanne tilfælde skal du ringe til alarmcentralen 112.

Hvis du kommer ud for dette, skal du ikke stå alene – dvs. du skal med det samme inddrage de nærmeste andre frivillige og jeres lokalforeningsformand – og I skal kontakte Mødrehjælpens hotline for frivillige. [Se kontaktoplysninger her.](#)

Underretningspligt

Alle borgere, også frivillige, har underretningspligt. Det betyder, at alle personer har pligt til at underrette kommunen i helt særlige tilfælde. Det følger af barnets lov § 135, hvor der står, at: *"Den, der får kendskab til, at et barn eller en ung under 18 år fra forældrenes eller andre opdrageres side udsættes for vanrøgt eller nedværdigende behandling eller lever under forhold, der bringer barnets eller den unges sundhed eller udvikling i fare, har pligt til at underrette kommunen."* Det vil sige at alle borgere, også frivillige, har pligt til at underrette kommunen i sådanne tilfælde.

Som det fremgår af eksemplerne i barnets lov § 135 ("vanrøgt eller nedværdigende behandling eller lever under forhold, der bringer barnets eller den unges sundhed eller udvikling i fare") skal der være tale om ret alvorlige forhold, førend den almindelige underretningspligt udløses.

Hvis du som frivillig i Mødrehjælpen kommer i en situation, hvor du overvejer at sende en underretning, er det vigtigt at du ikke går alene med disse overvejelser.

Du kan læse om hvordan du forholder sig til en eventuel underretning i skrivelsen ['Er du bekymret for et barn?' på Frivillignet.](#)